

Komme temmelig let fra de Fordringer, der virkelig kunne gøres, og man bliver da, ved Siden af at blive fri for et Forhold, der generer den frie Bevægelse af Administrationen, tillige fri for en, jeg kan næsten sige hæslig Grindring om, hvad der kunde foregaae i forrige Aarhundredes Finantsbestyrelse.

Krigsministeren: Jeg formoder, at det høie Thing ikke venter, at jeg egentlig skal gaae ind paa en nærmere Discussion af det Spørgsmaal, som nu er blevet reist af den ærede sidste Taler, og som efter min Mening ikke staaer i nogen umiddelbar Forbindelse med den foreliggende Sag. Jeg troer, at en Discussion om dette Spørgsmaal naturligt vilde kunne knyttes til Forhandlingerne om den Sum, som i Finantslovudkastet paa sædvanlig Maade er foreslaaet bevilget til Geværers Anskaffelse og Vedligeholdelse. Jeg skal imidlertid dog ikke ubetinget afholde mig fra allerede her at give den ærede Taler nogle Oplysninger om Regjeringens Standpunkt med Hensyn til den af ham omtalte Sag. Det er ganske vist, at Forholdet imellem Regjeringen og Kronborg Geværfabrik er byrdefuldt for Regjeringen, og at det under mange Omstændigheder har virket særdeles hæmmende og skadeligt, idet det navnlig har forhindret Regjeringen fra at gribe til de energiske Forholdsregler, som behøvedes for at faae Armeen forsynet med tidsvarende Vaaben. De Hensyn, som i saa Henseende tidligere toges, ere vi dog nu heldigvis komne bort fra, og vort Forhold til Fabriken udøver altsaa ikke længer en saa skadelig Virkning som tidligere, men det er dog et Forhold, som vi ganske vist maa ønske at see ophævet eller idetmindste sat paa et ganske andet Grundlag. Med Hensyn hertil og navnlig med Hensyn til en saadan Expropriation som den, den ærede sidste Taler antydede, savner Regjeringen imidlertid, saavidt mig bekjendt, hidtil ethvert Udgangspunkt. Der er ikke fra Bestyrelsen af det Fideicommiss, hvilket Kronborg Geværfabrik tilhører, altsaa fra den anden Contractant, fremkommet noget Tilbud eller blevet indledet nogen Underhandling, der kunde have sat Regjeringen istand til at bestemme, om en Expropriation ønskes fra den anden Side, og

om den ønskes paa saadanne Vilkaar, at Regjeringen kunde anbefale den lovgivende Forsamling at gaae ind derpaa. Det er, som jeg nys bemærkede, ganske vist ønskeligt, at det hidtilværende Forhold kunde blive ophævet, men paa den anden Side er der og bør der efter min Mening fra Regjeringens Standpunkt være Betænelighed ved at see Landets eneste Geværfabrik blive aldeles nedlagt. Naar man derfor overhovedet kunde komme til en Underhandling med Eieren af Kronborg Geværfabrik, vilde det altsaa efter min Mening være et Spørgsmaal, om man skulde arbejde hen til, at Fabriken blev aldeles nedlagt, eller om man ikke snarere burde stræbe hen til, at den vedblev at bestaae og ogsaa til en vis Grad begunstiges af Regjeringen, men dog saaledes, at der lagdes et aldeles nyt Grundlag for Forholdet, idet den nu eksisterende Contract ophævedes og der indførtes et frit Forhold mellem Regjeringen og Geværfabriken, med hvilken Regjeringen fremtidigt skulde underhandle om de enkelte Contracter, og afslutte dem efter bedste Overbeviisning med fornødent Hensyn paa den ene Side til, hvad Statens Tarv fordrede, og paa den anden Side til, hvad Fabriken med Rimelighed kunde gjøre Fordring paa. Men til en saadan Ordning savnes, som sagt, saavidt mig bekjendt, hidtil ethvert som helst Forarbejde. Geværfabrikens Bestyrelse har hidtil stillet sig paa et meget absolut Standpunkt ligeoverfor Regjeringen, og Regjeringen har vel ikke indrømmet Berettigelsen af dette Standpunkt, men dog tilladt den deraf sig udviklende factiske Tilstand at bestaae i en Række af Aar, hvilket — vistnok med Urette — har bestyrket Fabriken i den Tro, at den havde ubetinget Ret overfor os. Dette Forhold maa Regjeringen vistnok ansee det for meget ønskeligt at faae ophævet, men jeg seer, som sagt, ikke, hvorledes en saadan Omordning hurtigt kan tilveiebringes. En anden Sag vilde det være, hvis den høitærede Rigsdag skulde nægte at bevilge de Summer, som hidtil aarligt have været bevilgede til Anskaffelsen og Vedligeholdelsen af Geværer, og hvoraf en Deel altid er tilfalden Kronborg Geværfabrik. Følgen af en saadan Nægtelse vilde naturligvis være en Proces fra dennes Side, og fra